

Ἡ διαπροσωπική διάκριση τῆς φύσης τοῦ ἀνθρώπου

καὶ ὁ γάμος.

Πρωτ/ρου π. Ἰωάννου Ἀγγελιδάκη

Τὸ θεόπνευστο κείμενο τῆς Γενέσεως ἀποκαλύπτει ὅτι ὁ Θεὸς εἶχε ἀποφασίσει καὶ σχεδιάσει προαιωνίως, ὁ ἄνθρωπος νὰ μὴν εἶναι μιά μοναδική ὑπαρξη. «οὐ καλὸν εἶναι τον ἄνθρωπον μόνον»(Γέν.β' 18)

Γι'αὐτό, μετὰ τὴν πλαισίωση τοῦ ἀνθρώπου μὲ ἄλλα δημιουργήματα, προχώρησε καὶ στὴ διαπροσωπική διάκριση τῆς ἀνθρώπινης φύσης, στὴ δημιουργία δηλαδή τῶν δύο φύλων: «ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον...ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς»(α'27). Ἡ διάκριση αὐτὴ ἔχει κατ'ἐξοχὴν ὄντολογικὴ σημασία.

Ἡ ὄντολογικὴ σημασία τῆς δημιουργίας τῆς γυναίκας διακηρύσσεται ἀπὸ τὴ δήλωση τοῦ ἱεροῦ κειμένου ὅτι ὁ Θεὸς ἔπλασε τὴν Εὐὰ ὄχι «ἀπὸ τῆς γῆς» (νέο δημιούργημα), ἀλλὰ «ἐκ τῆς πλευρᾶς τοῦ Ἀδάμ». Με ἄλλα λόγια, ἡ γυναίκα δὲν ἦταν «ἄλλο δημιούργημα», ἀλλὰ ἓνα «ὅμοιο» δημιούργημα, ἓνα ἄλλο πρόσωπο τῆς ἴδιας ἀνθρώπινης φύσης.

Ἡ ἔκφραση τοῦ Ἀδάμ, ὅταν εἶδε γιὰ πρώτη φορά τὴν Εὐὰ εἶναι χαρακτηριστικὴ: «Τοῦτο νῦν (αὐτὸ τὸ δημιούργημα, πού βλέπω μπροστὰ μου, σὲ σύγκριση μὲ τὰ ἄλλα, πού εἶδα προηγουμένως, δὲν εἶναι ἀπλῶς ὅμοιο, ἀλλὰ εἶναι) ὅσοιὺν ἐκ τῶν ὄστων μου καὶ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκὸς μου» ἴδιο δηλαδή, δημιούργημα σάν τὴ δική μου ὑπαρξη (Γέν,β'21-23).

Ἡ διαπροσωπική διάκριση τῆς ἀνθρώπινης φύσης σέ ἄνδρα καί γυναῖκα σχετίζεται μέ τό σκοπό τῆς δημιουργίας τοῦ ἀνθρώπου καί ἀναφέρεται στήν κλήση καί ἀποστολή πού ἔχει ὁ ἄνθρωπος νά ὑπερβεῖ τή διάκριση αὐτή καί νά ἐξασφαλίσει τήν πληρότητα καί τελειότητα τῆς φύσης του.

Ἡ διπολικότητα στά μὴ ἔλλογα δημιουργήματα:

Ἡ διάκριση τῆς φύσης σέ ἄρσεν καί θῆλυ χαρακτηρίζει τόν κόσμο ὅλων τῶν ἔμβιων ὑπάρξεων. Ἡ διαφυλική διάκριση τῶν ἔμβιων ὄντων εἶναι ἀφ'ένός καθολικό φαινόμενο καί ἀφ'έτερου ἔχει καθαρὰ βιολογικό χαρακτήρα. Ὁ χαρακτήρας αὐτός δηλώνεται σαφῶς στό σχετικό κείμενο τῆς Γενέσεως: «εὐλόγησεν αὐτά ὁ Θεός λέγων. Αὐξάνεσθε καί πληθύνεσθε» (Γέν.α'22).

Στά ἔμβια, λοιπόν, καί μὴ ἔλλογα ὄντα, ἡ διαφυλική διάκριση ἔχει σκοπό τή διαδοχή καί τόν πολλαπλασιασμό τῶν εἰδῶν τους, διά τῆς βιολογικῆς ὁδοῦ, καθ'ὅσον ὁ Δημιουργός γι'αὐτόν ἀκριβῶς τόν σκοπό εἶχε σχεδιάσει ἐξ ἀρχῆς τή γενετική λειτουργία τῶν δύο φύλων, τοῦ ἀρσενικοῦ καί τοῦ θηλυκοῦ.

Ἡ διπολικότητα στην ἀνθρώπινη φύση:

Ἡ διάκριση τῶν φύλων καί στήν ἀνθρώπινη φύση ἔγινε «ἀπ'ἀρχῆς», ὅπως ἀποκαλύπτει τό κείμενο τῆς Γενέσεως (α'27), καί ὅπως ἐπιβεβαίωσε καί ὁ Χριστός «ὅτι ὁ ποιήσας ἀπ'ἀρχῆς ἄρσεν καί θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς»(Ματθ.ιθ'4). Ἐπίσης, στό ἴδιο κείμενο

αναφέρεται, ότι ο Θεός επανέλαβε και στο ανθρώπινο ζευγάρι (άνδρα και γυναίκα) την εύλογία της διαδοχής και του πολλαπλασιασμού του είδους, δια της βιολογικής, γενετικής οδού: «εὐλόγησεν αὐτούς ὁ Θεός, λέγων, αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ πληρώσατε τὴν γῆν καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς»(Γέν.α'28).

Ὅσοι σὲ μὴ ἔλλογα ὄντα ἢ βιολογικὴ καὶ γενετικὴ λειτουργία ἦταν ἄμεση , ὑποχρεωτικὴ καὶ καθολικὴ, Ἐνῶ δὲν συνέβη τὸ ἴδιο καὶ στὸ ἀνδρόγυνο τῆς ἔλλογης ἀνθρώπινης φύσης, παρὰ μετὰ τὴν πτώση.

Ὁ πολλαπλασιασμός τοῦ ἀνθρωπίνου γένους:

Σύμφωνα μὲ μιά πρώτη ἐκδοχὴ τὴν ὁποία ὑποστηρίζουν οἱ περισσότεροι Ὁρθόδοξοι Πατέρες, ὁ Ἀδάμ καὶ ἡ Εὐὰ ἐὰν ἔμεναν πιστοὶ στὴν ἀγαπητικὴ κοινωνία μὲ τον Θεό, ἢ βιολογικὴ γενετικὴ λειτουργία δὲν θὰ ἦταν ἀναγκαία, γιὰ τὸν πολλαπλασιασμό τους.

Ὁ ἱερός Ἀύγουστινος ὑποστήριξε ὅτι, ἐὰν οἱ Πρωτόπλαστοι δὲν χωρίζονταν ἀπὸ τὸ Θεό, ὁ πολλαπλασιασμός τους θὰ γινόταν διὰ τῆς βιολογικῆς οδού. Στὴν περίπτωσι ὅμως αὐτῇ, ἢ γενετικὴ λειτουργία δὲν θὰ παρουσίαζε τὸν σημερινὸ ἐνστικτώδη χαρακτήρα, ἀλλὰ θὰ ἐξακολουθοῦσε νὰ εἶναι *μιά φυσικὴ λειτουργία, ἐναρμονισμένη ἀπόλυτα μὲ ὅλες τὶς ἄλλες ψυχοσωματικὲς λειτουργίες τοῦ ἀνθρωπίνου ὀργανισμοῦ καὶ, κυρίως, μιά ἀπόλυτα ἐλεγχόμενη λειτουργία.* Ἔτσι ὁ ἄνθρωπος δὲν θὰ χρησιμοποιοῦσε τὴ γενετικὴ λειτουργία ἐνστικτωδῶς, ἀλλὰ ἀπαθῶς.

Δηλαδή, ὅπως ἀκριβῶς χρησιμοποιεῖ τὶς ἄλλες λειτουργίες καὶ τὰ μέλη τοῦ σώματος του. Στὴν περίπτωσι αὐτῇ, ἢ βιολογικὴ γέννησι

θά ἦταν ἀνώδυνη, χωρίς δηλαδή τις ὠδίνες τοῦ τοκετοῦ, πού κατά τή Γραφή εἶναι συνέπεια τῆς πτώσης.^{1*}

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος σημειώνει : «πλασθεῖς δέ ἐκεῖνος (ὁ Ἀδάμ) ἔμενεν ἐν παραδείσῳ καί γάμου λόγος οὐδεὶς ἦν· ἐδέησεν αὐτῷ γενέσθαι καί βοηθόν, καί ἐγένετο, καί οὐδέ οὕτως ὁ γάμος ἀναγκαῖος εἶναι ἐδόκει... Μίξεως δέ ἐπιθυμία καί σύλληψις καί ὠδίνες καί τόκοι καί πᾶν εἶδος φθορᾶς ἐξώριστο τῆς ἐκείνων ψυχῆς». Τό σῶμα ὑπῆρχε, καί ὑπῆρχαν ὁ ἄνδρας καί ἡ γυναίκα μέ τήν ἰδιαίτερη ὁ καθένας ψυχοσωματική τους συγκρότηση.

Σύγουρο ὅμως εἶναι, ὅπως βεβαιώνει σέ πολλά κείμενά του ὁ Ἱ. Χρυσόστομος ὅτι οἱ πρωτόπλαστοι «οὐδέ ταῖς τῶν σωμάτων ἀνάγκας ὑπέκειντο», ἐνῶ εἶχανε σῶμα, δέν εἶχαν ἀνάγκη «μηδενός τῶν σωματικῶν», «καθάπερ ἄγγελοι, οὕτω διητῶντο ἐν τῷ παραδείσῳ, οὐχ ὑπό ἐπιθυμίας φλεγόμενοι, οὐχ ὑπό ἐτέρων παθῶν πολιορκούμενοι». Γιά τόν ἴδιο λόγο δέ γνωρίζουμε καί τόν τρόπο πραγματώσεως τοῦ προπρωτοκτοῦ «αὐξάνεσθε καί πληθύνεσθε» (Γεν. 1,28).

Στήν ἀνθρωπολογία του ὁ Γρηγόριος Νύσσης: ἀναφέρει .... ἂν ἡ ζωή ἐκείνων πού ἐπανερχονται στόν παράδεισο ἔχει στενή σχέση μέ τή ζωή τῶν ἀγγέλων, εἶναι φανερό πώς ὁ πρῖν ἀπό τήν παράβαση βίος ἦταν σάν ἀγγελικός... *μολονότι στούς ἀγγέλους δέν ὑπάρχει γάμος, (γιά νά πολλαπλασιάζονται) οἱ στρατιές τους ἀνέρχονται σέ ἄπειρες μυριάδες. Ἔτσι ἀναφέρει ὁ προφήτης Δανιήλ στά ὄράματά του (Δανιήλ 7,10).*

Σύμφωνα μέ τόν ἴδιο τρόπο οὔτε κι ἐμεῖς θά εἶχαμε τήν ἀνάγκη τοῦ γάμου γιά τόν πολλαπλασιασμό, ἂν ἐξατίας τῆς ἁμαρτίας δέν μᾶς

συνέβαινε καμιά παρεκτροπή κι απομάκρυνση από την ίση με τούς αγγέλους τιμή. Αλλά όποιος είναι ό τρόπος του πολλαπλασιασμού στον αγγελικό κόσμο, ανέκφραστος κι άδιανόητος με ανθρώπινες σκέψεις, πλὴν όμως όπωσδήποτε ύπαρκτός, αυτός θά λειτουργούσε και για τούς ανθρώπους, οί όποιοι είναι λίγο κατώτεροι από τούς αγγέλους (Ψαλ. 8,6). Κι αυτό για νά αυξηθει τό ανθρώπινο γένος και νά φθάσει στο μέτρο πού έχει όρίσει ή βουλή του Δημιουργού.2*

Ό άγιος Μάξιμος μιλάει γενικά περί «πνευματικῆς εἰς πλήθος αυξησεως του ανθρωπίνου γένους»3*

Οί Άγιοι Πατέρες περιορίζονται νά προσδιορίσουν ότι τά είδη της φθοράς· ή ήδονική έλξη, ή σαρκική ένωση και ή βιολογική γέννηση, δέν ύπήρχαν προπρωτικά.

Εδώ νομιζω άναγκαία την συνέχεια του κειμένου του άγιου Ιωάννου του Χρυσοστόμου: «Επειδή δέ παρήκουσαν του Θεου και εγένετο γη και σποδός, απώλεσαν μετά της μακαρίας εκείνης διαγωγῆς και τό της παρθενίας καλόν... Επειδή, αιχμάλωτοι γενόμενοι, την βασιλικήν ταύτην απεκδύσαντο στολήν... έδέξαντο δέ την του θανάτου φθοράν, και την άράν, και την οδύνην, και τον επίπονον βίον, τότε ό γάμος επειοέρχεται μετά τούτων... Όρᾶς πόθεν εσχεν την αρχήν ό γάμος, πόθεν άναγκαίος εδοξεν είναι... όπου γάρ θάνατος εκεί και γάμος».

Και έρμηνεύοντας τό χωρίο της Γενέσεως: «Αδάμ δέ εγνω Εύαν, την γυναίκα αυτου». «Σκόπει πότε εγένετο, γράφει, μετά την παρακοήν, μετά την εκπτώσιν την εκ του παραδείσου, τότε τά της συνουσίας αρχήν λαμβάνει. Πρό της παρακοῆς αγγελικόν έμιμοϋντο βίον και ουδαμου συνουσίας λόγος».4*

Ἡ χριστιανική πίστη και θεολογία οὐδέποτε φοβήθηκε κι οὔτε καταπολέμησε τὴν νόμιμη ἐρωτική συνάντηση ἀνδρὸς και γυναικὸς, ἀλλὰ τὴν ἐξυψωσε διὰ τοῦ γάμου στὸ χῶρο τῶν ἀγιοποιητικῶν μυστηρίων.

Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ἐγνώριζαν μερικὲς φορές πολὺ καλύτερα και βαθύτερα ἀπὸ τοὺς σύγχρονους μας ψυχολόγους, (οἱ ὁποῖοι λένε ὅτι ἡ ἀπουσία τῆς σεξουαλικῆς δραστηριότητας δημιουργεῖ μεγάλα προβλήματα στὴν προσωπικότητα τοῦ ἀνθρώπου), ὅτι τὸ ἀνθρώπινο ἔνστικτο τῆς ἀγάπης και τῆς δημιουργικότητας δὲν πρέπει ν'ἀπομονώνεται ἀπὸ τὴν ὑπόλοιπη ἀνθρώπινη ὑπαρξη, ἀλλὰ σὰν κεντρικὸ πού εἶναι νὰ τοῦ δίνεται και ἀνάλογη προσοχή και ἐκτίμηση.

Τὸ ἐρωτικὸ ἔνστικτο δὲν μπορεῖ νὰ κατασταλεῖ ἀλλὰ μόνο νὰ μεταπλασθεῖ και νὰ μεταμορφωθεῖ, και ὡς ἀγάπη πιά πρὸς τὸν Θεὸ και τὸν πλησίον, νὰ διοχετευθεῖ σὲ πνευματικὴ δραστηριότητα. Γι'αὐτὸ ὁ ἔντονος ζωϊκὸς σεξουαλισμὸς στὸν ἄνθρωπο εἶναι ἀποτέλεσμα ἐλλείψεως πνευματικῆς ἰσορροπίας και ἀπουσίας δημιουργικότητας.

Τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου, σὲ σχέση με τὸ σεξουαλικὸ θέμα:

Τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου, σὲ σχέση με τὸ σεξουαλικὸ θέμα, εἶναι μιὰ ἱερὴ ὑπόθεση. Θεωρεῖται «ναὸς τοῦ ἀγίου Πνεύματος» και γι'αὐτὸ ἡ Ἐκκλησία θεομοθετεῖ τὸ γάμο και τὸν ἀνυψώνει σὲ σωτηριολογικὸ μυστήριον. Μέχρι τέτοιου δὲ σημείου ἱεροποιεῖ τὸ γάμο και τὸ σεξουαλικὸ ἡ Ἐκκλησία, πού σὲ κάποιο παλαιὸ κώδικα τοῦ Σινᾶ, διαβάζουμε τὰ ἐξῆς σὲ γαμήλια εὐχή: «...αὐτός, Δέσποτα, ἐξαπόστειλον

τόν ἀρχάγγελόν σου Μιχαήλ τόν νυμφῶνα τοῦ παστοῦ εὐπρεπίσαι καί τόν Γαβιήλ τās συζυγίας συμπλέξαι».

Μόνο μιὰ Ἐκκλησία πού πιστεύει στήν ἀγιότητα τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος καί στήν ιερότητα τοῦ γάμου μπορεῖ νά σκεφθεῖ, ὅτι οἱ ἀσώματοι ἐκεῖνοι Ἀρχάγγελοι Μιχαήλ καί Γαβριήλ, οἱ φρουροὶ τῶν πυλῶν τοῦ ἱεροῦ Βήματος, ὅπου τελεσιουργοῦνται τὰ ἅγια καί τίμια Δῶρα, οἱ ἀγγελιοφόροι τῶν πλέον ἀποκλειστικῶν μηνυμάτων τοῦ θεοῦ πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα καί οἱ διαφυλακτὲς τῆς παναγίας παρθενικότητας, θὰ εἶναι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι θὰ εὐπρεπίσουν καί θὰ ἐτοιμάσουν τὸ νυφικὸ γαμήλιο κρεβάτι καί θὰ συνεργήσουν ἄνωθεν γιὰ τὴν ἀρμονικὴ συζυγικὴ συνάντηση καί συνεύρεση!

Ἅλα τὰ μέλη τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος μετέχουν σ' αὐτὴ τὴν ἱερὴ μυσταγωγία τοῦ ἔρωτα καί τῆς ἀγάπης πού εἶναι ὁ γάμος. Ἀλλὰ καί ὅλες οἱ αἰσθήσεις καί οἱ ψυχικὲς καί σωματικὲς λειτουργίες συνεργοῦν στό μυστήριον αὐτὸ τῆς συμμεθέξεως. Ὑπάρχει ἓνα ὑπαρξιακὸ ρίγος ἐξάρσεως καί συμμετοχῆς τοῦ ὅλου ἀνθρώπου.

Ὁ ἱερός Χρυσόστομος μᾶς μιλάει γιὰ τὸ μυστήριον τοῦ βλέμματος, γιὰ τὰ μάτια τῆς ἀγάπης μέσα στό γάμο, **ὁ δὲ ἅγιος Ἀύγουστίνος** συσχετίζει τὴν πνευματικότητα μ' αὐτὸ τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου καί μ' αὐτὲς τὶς λειτουργίες τῆς σάρκας, καί λέει: «αὐτὸς πού δὲν εἶναι πνευματικὸς ὡς τὴ σάρκα του, γίνεται σαρκικὸς ὡς τὸ πνεῦμα του».

Ὁ δὲ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς τονίζει: Ἡ ἀνθρώπινη φύση, ἐπειδὴ εἶναι σύνθετη, ἀπὸ σῶμα καί πνεῦμα, ἔχει πολὺ μεγαλύτερες δυνατότητες καί εὐρύτερους ὀρίζοντες ἀνελιξεως καί ἀπ' αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς ἀγγέλους. Ὁ ἀνθρώπος, ὡς «μεθόριος» ἀνάμεσα στὸν

ύλικό και άυλο κόσμο, μετέχει ταυτόχρονα και στους δυό και γίνεται γέφυρα και σημείο έπαφής για όλη τή δημιουργία του Θεού. 5*

Ο άγιος Κύριλλος Ιεροσολύμων σέ μιά περιεκτικότητα πρόταση (περί ψυχής PG 33 454-455), λέει: «Μή λέγε μου τό σῶμα παραίτιον άμαρτίας εΐναι. Ει γάρ τό σῶμα τής άμαρτίας αίτιον, **διατί νεκρόν ούχ άμαρτάνει**..Τό σῶμα ούχ άμαρτάνει καθ' έαυτό, αλλά διά του σώματος ή ψυχή.--

-- Έργαλειον έστι, τό σῶμα και ὡσπερ ίμάτιον και στολή ψυχής, καν μέν υπό ταύτης πορνεία παραδοθῆ, γίνεται ακάθαρτον, εάν δε άγία ψυχή συνοικήση, γίνεται ναός άγίου Πνεύματος. Ούκ έγώ ταυτα λέγω, αλλά Παῦλος ό απόστολος εΐρηκεν, ούκ οΐδατε ότι τά σώματα υμῶν ναός του έν υμίν άγίου Πνεύματος έστιν;...».6*

Ο άνθρωπος πρωταρχικά δημιουργεΐται, « άρσεν και θήλυ», δημιουργεΐται ως κοινωνία, και κοινότητα ένότητας και όχι ως ατομοκρατική πραγματικότητα. Ο άνθρωπος, γΐαυτό τό λόγο, ως δημιουργία του Θεού, ξαναφανερώνεται και πάλι μετά την πτώση στην Έκκλησία. Η εικόνα του Θεού ξανααποκαλύπτεται μέσα του στην κοινωνία άγάπης και ένότητας.

Έξω από την κοινωνία και την κοινότητα, πού στό χῶρο του Θεού μετουσιώνεται σέ «θεία κοινωνία» και Έκκλησία, δεν είναι δυνατό νά αναζητήσουμε τον άνθρωπο ως εικόνα και όμοίωση του Θεού. Η Έκκλησία είναι ή «εικόν» του Θεού στην ιστορία. Ο γάμος, όμως, ως κοινωνία άνδρός και γυναικός, ως σύζευξη τῶν φύλων, είναι ένας πρωτοπυρήνας τής κοινωνίας αλλά και τής Έκκλησίας. Εΐναι, όχι

ἀπλῶς μιὰ «κατ'οἶκον» Ἐκκλησία, ἀλλά «μικρά Ἐκκλησία», ὅπως χαρακτηριστικά ἀποκαλεῖ τὸ γάμο ὁ ἱερός Χρυσόστομος.

Ἐπομένως στήν πραγματικότητα τοῦ γάμου, τῆς ἐνώσεως καί συζεύξεως ἀνδρός καί γυναικός, ὁ ἄνθρωπος ἐπανεμυρίσκει κατ'ἀρχὴν «τὴν ἐν αὐτῷ εἰκόνα» τοῦ Θεοῦ.

Εἶναι πολὺ ἐνδιαφέρουσα σ'αὐτὸ τὸ σημεῖο καὶ ἡ ἐρμηνεῖα πού δίνει ὁ Κλήμης Ρώμης στὸ χωρίο πού σχολιάζουμε, τὸ «ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον ἄρσεν καὶ θῆλυ» τὸ βλέπει στὴ συνάφεια τῆς σωτηρίας ἐνώσεως τοῦ Χριστοῦ μὲ τὴν Ἐκκλησία: «τὸ ἄρσεν ἐστὶν ὁ Χριστός, τὸ θῆλυ ἡ Ἐκκλησία», γράφει στὴν Β'πρὸς Κορινθίους Ἐπιστολὴ του.

Τὸ ἀνθρώπινο φύλο δὲν εἶναι οὔτε κακὸ οὔτε πονηρὸ, σύμφωνα μὲ τὴ βιβλικὴ καὶ παραδοσιακὴ θεολογία μας, εἴτε στὸ πρόσωπο τοῦ ἀνδρα εἴτε στὸ πρόσωπο τῆς γυναίκας. Μπορεῖ ἀσφαλῶς νὰ εἰσέλθει τὸ κακὸ καὶ τὸ πονηρὸ στὸ ἀνθρώπινο φύλο, ὅπως συμβαίνει μ'ὅλα τὰ πράγματα τῆς δημιουργίας. Αὐτὸ ὅμως εἶναι ἔργο τοῦ πονηροῦ καὶ ὄχι τοῦ Θεοῦ στὴ δημιουργία. Καὶ τότε ἔχουμε μιὰ «παρὰ φύσιν» καὶ ὄχι «κατὰ φύσιν» κατάσταση, ὅπως λένε οἱ Πατέρες. Καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος.^{7*}

Ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὸν Θεό, λοιπόν, δημιουργεῖται «ἄρσεν καὶ θῆλυ». Ἡ ἐνότητα ὅμως τῶν δύο φύλων προϋποθέτει γαμικὴ σχέση. Ἔτσι ἡ ἐνότητα στὸ γάμο εἶναι μιὰ «κατὰ φύσιν» καὶ κατὰ «θεία ἐπιταγή» κατάσταση («αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε...»). Ἐξω ἀπὸ τὸ πνεῦμα, τὴν ἀτμόσφαιρα καὶ τὸ βίωμα τῆς γαμικῆς αὐτῆς ἐνότητας ὁ ἄνθρωπος παραμένει μόνος καὶ δαιμονοποιεῖται.

Ξέρουμε ότι ο Θεός δημιούργησε τον κόσμο «καλόν λίαν», δηλαδή παρουσίασε τη δημιουργία σε μιά τελειότητα.

Η τελειότητα του ανθρώπου, **τό «καλόν λίαν»** αυτού, πραγματοποιείται κατά τό κείμενο, μετά τη δημιουργία της γυναίκας και τη συνάντησή της με τον Αδάμ, όποτε ο Αδάμ ξεσπάει σ'έκεινη τη δοξολογική έκφραση: «τούτο νῦν ὅστούν ἐκ τῶν ὀστέων μου καί σάρξ ἐκ τῆς σαρκός μου»! Ο άνθρωπος, ὅπως εἶπαμε καί προηγουμένως, τελειώνεται καί ὀλοκληρώνεται στό γεγονός τῆς συναντήσεως τῶν δύο φύλων.

Ἔτσι ὁ Θεός, ὡς πρῶτος νυμφαγωγός, καθαγίασε τήν κίνηση αὐτή ὅταν «ἤγαγεν αὐτήν (τήν Εὐά) πρὸς τόν Αδάμ». Σ'αὐτή τήν ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ καταξιώνονται τό «ἄρσεν» καί τό «θῆλυ», τό ἀνθρώπινο φύλο, καί ἡ κοινωνία τῶν δύο γίνεται μιά λειτουργία τελειώσεως. **8***

Εἶναι ἀνάγκη νά ὑπογραμμισθεῖ ἡ βασική χριστιανική ἀλήθεια, πού εἶναι βιβλική καί πατερική συγχρόνως, ὅτι ὁ ἄνθρωπος δέν εἶναι μιά σύνθεση σώματος καί ψυχῆς, ὕλης καί πνεύματος, ἀλλά εἶναι μιά ἐνιαία ἐνότητα. Αὐτό σημαίνει ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὅταν ζεῖ ἕνα πνευματικό ἢ ἕνα βιολογικό γεγονός, τό ζεῖ σάν μιά ἐνιαία πραγματικότητα. Ἡ ψυχή καί τό σῶμα μετέχουν ἀπό κοινοῦ σ' ὅλες τίς ἐκφράσεις, ἐκδηλώσεις καί λειτουργίες τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου.

Ο Απόστολος Παῦλος, ὅταν ὀμιλεῖ γιά «σαρκικούς» καί «ψυχικούς» καί γιά «πνευματικούς» ἀνθρώπους (Α Κορινθ. 2 καί 3 κεφ.) δέν ἐννοεῖ, ὅτι στην περίπτωση π.χ. τῶν **«σαρκικῶν»** ἔχουμε ἀνθρώπους τῶν ὁποίων ζεῖ καί ἐνεργεῖ μόνο τό σῶμα, ἐνῶ ἡ ψυχή τους καί τό πνεῦμα τους βρίσκεται σέ ἀδράνεια, ἀλλά ὅτι ὁ ὅλος

άνθρωπος, τὸ σῶμα, ἡ ψυχὴ καὶ τὸ πνεῦμα του, εἶναι τοποθετημένα «σαρκικά», ἡ ὅλη ὑπαρξὴ δηλαδή εἶναι ἐστραμμένη πρὸς τὴ «σάρκα», πρὸς τὸ δαιμονικὸ κι ἄμαρτωλό.

Ἐνῶ στὴν περίπτωση τῶν «*πνευματικῶν*», ἡ ὅλη ζωὴ καὶ πάλι τοῦ ἀνθρώπου εἶναι οἰκοδομημένη ἐπάνω στὸ «*Πνεῦμα*». Βλέπουμε, ἐπομένως, ὅτι στὴν ὁποιαδήποτε περίπτωση τὸ σῶμα καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου «*συμπορεύονται*» πρὸς μίαν κατεύθυνση καὶ ὁ ὅλος ἄνθρωπος εἴτε εἰσέρχεται στὴ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ εἴτε καταδικάζεται στὴν αἰώνια Κρίση.

Τώρα, ποιά σχέση ἔχουν ὅλα αὐτά μέ τὸ θέμα τοῦ γάμου;

Εἶναι φανερό ὅτι στὸ γάμο εἰσέρχεται ὁ ὅλος ἄνθρωπος καὶ ἐκεῖ καλεῖται πιά νά ζήσει καὶ νά δημιουργήσει. Μέσα σ'αὐτὴ τὴ νέα ζωὴ, ὅπως καὶ στὴν προηγούμενη, δὲν μπορεῖ νά διαχωρίζει τίς λειτουργίες τῆς ζωῆς του σὲ «*σωματικές*» καὶ «*ψυχικές*». Τὸ σῶμα καὶ ἡ ψυχὴ, καθὼς καὶ οἱ λειτουργίες τους, πρέπει νά βρίσκονται σὲ ἄρμονικὴ συνεργασία. Ἡ ὁ ὅλος ἄνθρωπος θά εὐφραίνεται εἰς τὰς «*αὐλὰς τοῦ Κυρίου*» ἢ καὶ πάλι ὁ ὅλος ἄνθρωπος θά ἀναζητᾷ τὴ χαρὰ του εἰς «*χώραν μακράν*» τῆς πατρικῆς οἰκίας τοῦ Θεοῦ.

Ὁ σωματικὸς ὅμως καὶ ψυχικὸς κόσμος εἶναι ἕνας ὁλόκληρος κόσμος ζωῆς. Καὶ γάμος δὲ σημαίνει ἀπονέκρωση τοῦ ἑνὸς ἐκ τῶν δύο κόσμων, ἀντίθετα σημαίνει ὄργασμό καὶ ἐπαύξηση τοῦ δυναμισμοῦ δημιουργικότητος καὶ τῶν δύο. Ὁ γάμος, ὡς μυστήριον, εἶναι τὸ γεγονός ἀκριβῶς ποὺ ***καταλύει*** τὴν «*ἐχθρὰ*» μεταξὺ τοῦ σωματικοῦ καὶ τοῦ πνευματικοῦ.

Τὸ πρῶτο γνῶρισμα καὶ ἡ ἀφειτηριακὴ φάση αὐτῆς τῆς λειτουργίας εἶναι τὸ ἐρωτικὸ γεγονός. Εἶναι μιὰ «κατὰ φύσιν» λειτουργία πού ἀνάγεται στὴ δημιουργία τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἐπομένως τίποτε τὸ κακὸ δὲν μπορεῖ νὰ καταλογίσει κανεὶς κατ' ἀρχὴν σ' αὐτό. Ἀσφαλῶς, χωρὶς καμιὰ ἀμφιβολία, μπορεῖ κι ὁ ἔρωτας νὰ ὀδηγηθεῖ σὲ «πτώση», ὅπως καὶ ὀδηγήθηκε ἀρχικὰ μαζὶ μὲ ἄλλες λειτουργίες τοῦ ἀνθρώπου καὶ νὰ συντελέσει στὴν ἀπομάκρυνση τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸ Θεό.

Ὁ ἔρωτας, στὴν ὁποιαδήποτε μορφή του, ὑποταγμένος στὸ μυστήριον τῆς σχέσεως τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸν Θεό, ἀγνίζει καὶ ἀγιάζει τὴν ἀνθρώπινη φύση. Ἐνώνει πολὺ δυνατὰ τὸν ἄνθρωπο μὲ τὸ ἐρώμενο πρόσωπο ἢ μὲ τὸ ἐρώμενο γεγονός. Στά

Ἀρεοπαγιτικά κείμενα διαβάζουμε: «τὸν ἔρωτα, εἴτε θεῖον, εἴτε ἀγγελικόν, εἴτε νοερόν, εἴτε ψυχικόν, εἴτε φυσικόν εἵπομεν, ἐνωτικὴν τινὰ καὶ συγκρατικὴν ἐννοήσωμεν δύναμιν».

Ἄς μεταφέρουμε τώρα αὐτὴ τὴν «ἐνωτικὴ» καὶ «συγκρατικὴ» δύναμη τοῦ ἔρωτα στὸ γάμο. Ὅπως ὁ «θεῖος» καὶ «ἀγγελικός» ἔρωθ βαθαίνει τὸ μοναχὸ καὶ ἀσκητὴ στὸ μυστήριον τῆς ὀλοκληρωτικῆς προσφορᾶς τοῦ στόν Θεό καὶ κάνει τὴ ζωὴ του ἕνα πραγματικὸ «γλυκασμό» καὶ μετατρέπει τὸ «δάκρυον» καὶ τίς λύπες του σὲ «γλυκύτετον δάκρυον» καὶ εὐπρόσδεκτες «χαρμολύπες»,

Παρόμοια ὁ «ψυχικός» καὶ «φυσικός» ἔρωτας βαθαίνει τὸν ἕγγαμο στὸ μυστήριον τοῦ γάμου του, τὸν πλουτίζει καὶ τοῦ ἀνοίγει διάπλατα τοὺς ὀρίζοντες, γιὰ κατανόηση καὶ βίωση τοῦ μυστηρίου τῆς ἐνότητάς του μὲ τὸ ἄλλο πρόσωπο.

Τὸ θέμα τοῦ ἔρωτα, δὲν εἶναι ἓνα θέμα «σαρκικό» ἀλλὰ καθαρὰ «πνευματικό», πού μετέχει σ' αὐτὸ τὸ σῶμα καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου.
Ὁ φυσικός ἔρωτας βρίσκει τὴν ἀληθινὴ του θέση, σώζεται καὶ δικαιώνεται μέσα στοῦ γάμο, καθαγιαζόμενος ἀπὸ τὸ μυστήριον τῆς ἐνώσεως ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς «εἰς σάρκα μίαν».

Ὁ ἱερός Χρυσόστομος, ὁ ἀσκητικός καὶ μαρτυρικός ἐκεῖνος πατέρας τῆς Ἐκκλησίας μας, δὲν διστάζει νὰ ὑπενθυμίσει σ' ὅλους μας, ὅτι: «οὐκ ἔστι τοῦτο ἀνθρώπινον, ἀλλ' ὁ Θεὸς τοὺς ἔρωτας τούτους ἐγκατέσπειρε». Εἶναι δὲ ἁμαρτία, νομίζω, ν' ἀποστεροῦμε τοὺς ἔγγαμους ἀνθρώπους, μὲ τὴν ἀρνητικὴ μας στάση, ἀπ' αὐτὴ τὴν «ἐνωτικὴ» καὶ «συγκρατικὴ» δύναμιν ἐνότητος πού τοὺς ἐμπιστεύθηκε ὁ καλὸς Θεός.

Τὸ θέμα τοῦ γάμου, μὲ ὅλες του τίς λειτουργίες βρίσκεται στήν πρὸς Ἐφεσίους Ἐπιστολὴ κεφ. 5 στιχ. 22-33, Ἄλλὰ καὶ στήν Α' πρὸς Κορινθίους Ἐπιστολὴ, κεφ. 7, στιχ. 3-6. ὅπου διαβάζουμε σχετικὰ: «...ὁ καθένας ἅς ἔχη τὴν γυναῖκα του καὶ κάθε μία ἅς ἔχη τὸν δικὸν της ἄνδρα. Ἄς παρέχη ὁ ἄνδρας εἰς τὴν γυναῖκα ὅ,τι τῆς ὀφείλεται, ὁμοίως δὲ καὶ ἡ γυναῖκα εἰς τὸν ἄνδρα. Ἡ γυναῖκα δὲν ἐξουσιάζει τὸ δικὸν της σῶμα, τὸ ἐξουσιάζει ὁ ἄνδρας. Ὅμοίως καὶ ὁ ἄνδρας δὲν ἐξουσιάζει τὸ δικὸν του σῶμα, τὸ ἐξουσιάζει ἡ σύζυγος. Μὴ στερεῖτε ὁ ἓνας τὸν ἄλλον ἐκτός ἐάν γίνῃ ἀπὸ συμφώνου προσωρινῶς, διὰ νὰ ἀφιερωθῆτε εἰς τὴν νηστείαν καὶ τὴν προσευχὴν καὶ πάλιν νὰ ομίγετε μαζί, διὰ νὰ μὴ σᾶς πειράζει ὁ Σατανᾶς ἕνεκα τῆς ἀδυναμίας σας νὰ συγκρατηθῆτε. Αὐτὸ δὲ τὸ λέγω κατὰ συγκατάβασιν, ὅχι ὡς διαταγὴν» 9*.

Ὁ ἅγιος Ἀπόστολος συστήνει, ὅ,τι κάθε ἓνας «...τὴν «ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω ὡς ἑαυτό...». (Εφ, 5, 33).

Πώς όμως ο χριστιανός αγαπά «εαυτόν»; Τι σημαίνει αυτό; Σημαίνει ότι αγαπά αυτό τό όποιο είναι τοῦ Χριστοῦ σέ αυτόν. Τήν Αλήθεια τοῦ Χριστοῦ, τήν Δικαιοσύνη τοῦ Χριστοῦ, τήν Αγάπη τοῦ Χριστοῦ, τήν Αγαθότητα τοῦ Χριστοῦ, καί τίς λοιπές εὐαγγελικές ἀγιότητες, τίς όποιες αυτός, μέ τόν δρόμο τῶν εὐαγγελικῶν κατορθωμάτων, μετέτρεψε σέ φύση του, σέ ψυχή του, σέ συνείδησή του.....

Λοιπόν ἡ ἐντολή «..ὅτι καθ' ἕνας ἕκαστος τήν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω ὡς ἑαυτόν», σημαίνει ὅτι ὁ καθένας νά αγαπά στήν γυναῖκα του ὅ,τι είναι θεϊκό, ἀθάνατο, αἰώνιο καί θεανθρώπινο καί νά τήν αγαπά διά τοῦ Χριστοῦ καί ἔνεκα τοῦ Χριστοῦ.

Μόνο ἔτσι, οἱ χριστιανοί σύζυγοι σώζονται ἀπό τήν ἁμαρτιοφέρουσα καί τήν ἡδοκική φιλαυτία. Και ἡ γυναῖκα «ἔχουσα» τέτοιον «χριστοαγαπῶντα» ἄνδρα, «νά φοβεῖται», δηλαδή, νά σέβεται αὐτόν. Γιατί αυτός πρέπει νά χειραγωγεῖ τήν δική του μικρή ἐκκλησία, τήν ἐκκλησία τῶν «δύο». Σέ αὐτόν βρίσκεται ἡ εὐθύνη καί ἡ τιμή καί σ' αὐτήν (τήν γυναῖκα) ἡ ἀσταμάτητη φροντίδα καί ὁ φόβος νά μή χάσουν αὐτό ὅτι:

Τὸ « μυστήριον τοῦτο τό μέγα ἐστίν» 10*

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

1* Μητρ. Αχελώου Ευθυμίου: Κατ' εικόνα Θεοῦ, Ὁρθοδοξη Ανθρωπολογία Ἐκδ. Τήνος 2006 σελ. 62—68).

2* Γρηγορίου Νύσσης: ,Περί κατασκευῆς τοῦ ἀνθρώπου, ΒΕΠΕΣ, τόμος 65, σελ. 69)

3* Μαξίμου: Περί διαφορῶν ἀποριῶν τῶν Ἁγίων Διονυσίου καί Γρηγορίου, PG 91,1341C)

4* Παναγ. Νέλλα: Ζῶον θεούμενον, ἔκδ. Σύναξη, 1981, σελ. 80-82)

5* T.WARE.: Ἡ μεταμόρ, τοῦ σώματος, περιοδ, Σύνορο,1965)

6* *Κυρίλλου Ἱεροσολύμων: Περί ψυχῆς PG.33,454-455).* (Γεωργίου Πατρῶνου.Γάμος, ἔρωτας και ἀγάπη,ἔκδ. Παρρησία 2016 σελ.83-89).

7* Ρωμ.Α'.24-32.

8* Γεωργίου Πατρῶνου: .Γάμος, ἔρωτας και ἀγάπη,ἔκδ. Παρρησία 2016 σελ.174-180).

9* Γεωργίου Πατρῶνου.: Γάμος, ἔρωτας και ἀγάπη,ἔκδ. Παρρησία 2016 σελ.193-203).

10* Ἀρχ. Ἰουστίνου Πόποβιτς: Ἑρμηνεία τῆς πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολῆς τοῦ Ἀποστ.Παύλου Μετάφραση Μιχ. Σωτ. Χρυσανθόπουλου. Ἐκδ. Ρηγόπουλου 1983. Σελ,311-313).